

Zaman zaman yardımcı olmakla birlikte meallerdeki parantezlerin çoğu zaman anlamı daralttığını ve/veya yönlendirdiğini düşünmekteyim.

Bu konuya ilişkin Duha Sure'sini örnek vermek istiyorum:

Parantezli versiyon:

1. Yemîn olsun duhâ'ya (kuşluk vaktine)! **2.** Ve sükûna erdiği zaman, geceye! **3.** (Habîbim, yâ Muhammed! Vahiy bir müddet gecikmekle) Rabbin seni ne terk etti, ne de (sana) darıldı! **4.** Gerçekten sonraki (âhiret) ise, senin için evvelkinden (dünyadan) daha hayırlıdır. **5.** Ve Rabbin, elbette ileride (âhiret gününde) sana (ümmetinden dilediğine şefâat etme hakkı) verecek (sen) de hoşnûd olacaksın! **6.** (O,) seni bir yetim iken bulup (seni seçip, amcan Ebû Tâlib'in yanında) barındırmadı mı? **7.** Hem (sen henüz peygamberlik ve şer'î hükümlerden) habersiz iken seni bulup, yol göstermedi mi? **8.** Hem seni fakir iken bulup da zengin etmedi mi? **9.** O hâlde yetîme gelince, sakın (onu) ezme! **10.** Ve dilenciye gelince, sakın (onu) azarlama! **11.** Ve Rabbinin ni'metine gelince, artık (onu şükranla) anlat!

Bu versiyonu okuduğumuzda ve bir miktar nüzul sebebi bilgisi ile desteklediğimizde şu bulguya ulaşıyoruz:

Said bin Mansur'un ve Feryabi'nin Cundeb (r.a.)'den rivayet ettiklerine göre Cibril (a.s.) bir ara vahiy getirmedi, yani bir süre vahiy kesildi. Bunun üzerine müşrikler: "Muhammed'i artık bıraktılar" demeye başladılar. Onların bu sözleri üzerine bu ayeti kerime indirildi.

Buhari ve Müslim'in Cundeb'den rivayetlerine göre de Resulullah (a.s.)'ın bir ara rahatsızlanması üzerine bir süre vahiy kesildi. Bu sırada bir müşrik kadın Resulullah (a.s.)'a gelerek: "Görüyorum ki şeytanın seni bıraktı" dedi. Bunun üzerine bu ayeti kerime indirildi.

Hakim'in Zeyd bin Erkam (r.a.)'dan rivayet ettiğine göre de bir kaç gün Resulullah (a.s.)'tan vahiy kesildi. Bu durum karşısında Ebu Leheb'in karısı Ummu Cemil, Resulullah (a.s.)'a: "Görüyorum ki arkadaşın seni bıraktı ve sana darıldı" dedi. Bunun üzerine bu ayeti kerime indirildi.

Görüldüğü üzere farklı tarıklarla nakledilmiş olan bu rivayetler birbirini desteklemekte ve birbirlerini açıklamaktadırlar. Bu konuda daha başka rivayetler de nakledilmiştir. Ancak diğerlerinin senedleri yukarıda vermiş olduklarımızın senedleri kadar kuvvetli değildir.

Bununla birlikte İbnu Hacer el-Askalani, Resulullah (a.s.)'tan bir ara vahyin kesilmesinin bilinen bir hadise olduğunu ancak bunun bu ayeti kerimenin iniş sebebi olduğu iddiasının şazz (tutarsız, sahih olan rivayete ters) bir iddia olduğunu ileri sürmüştür.

Duha Suresi peygamberimizin özelinde yukarıdaki rivayetler kapsamında bir anlam içeriyor

olabilir. Fakat indiği dönemden kıyamete kadar süreceğ bir dönemi kapsayan tüm insanlara hitap eden “mesaj”ı acaba sırf nüzul sebebi ile sınırlayarak parantezlemek doğru mudur?

Parantezsiz versiyon:

Şimdi ayetin sadece peygamberimize değıl de ondan başlayarak zaman zaman gönöl darlığına düşen her inanana hitap ettiğini düşünerek okuyalım; takdir sizin...

1. Aydınlık sabahı düşün
2. ve durgun, karanlık geceyi.
3. Rabbin seni ne unuttu ne de darıldı
4. Elbette senin için her zaman, işin sonu, başından daha hayırlıdır.
5. Rabbin sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın.
6. O seni yetim olarak bulup bir sığınak vermedi mi?
7. Ve yolunu kaybetmiş görüp seni doğru yola ulaştırmadı mı?
8. İhtiyaç içinde bulup seni tatmin etmedi mi?
9. Öyleyse yetime haksızlık yapma,
10. yardım isteyen asla geri çevirme,
11. Fakat Rabbin nîmetini de yâdet.

6 no’lu ayete dipnot: Her insan şu veya bu anlamda bir “yetim”dir, çünkü herkes “yalnız yaratılmış”tır (karş. 6:94) ve “Kıyamet Günü Allah’ın huzuruna yalnız/tek başına çıkacaktır” (19:95). (muhammed esed)
